

XXI TAVALINE PÜHAPÄEV A AASTAL

(Esimene lugemine Js22 ,19-23)

Lugemine prohvet Jesaja raamatust:

Nii ütleb Issand Sebnale, kuninga kojaülemale ja õukonnapealikule: Ma tõukan sind alla su ametist, ja su kõrgest seisusest paiskan ma su põrmu. Ning sellel päeval ma kutsun oma sulase Eljakimi, Hilckja poja. Ma panen talle selga sinu kuue ja võotan tema niuded sinu vööga. Ja ma annan sinu ameti tema kätte ning tõstan ta isandaks Jeruusalemma elanike ja juuda koja üle. Ja ma panen Taaveti koja võtme tema õlale, nii et kui tema avab, siis keegi ei sule, ja kui tema suleb, siis keegi ei ava! Mina löön tema nagu varna seinale - kindlasse kohta, ning tema saab aujärjeks oma isa soole.
See on Jumala Sõna.

Vastulaul (Ps138 ,1-2. 3-5. 7e-8 R: 1b) 1-2. 3.6. 7.8. R:3a)

R: Issand, sinu heldus kestab igavesti.

Ma tänan sind kogu südamest,
inglite ees ma laulan ja mängin sinule.
Sinu templi poole ma langen silmili
ja kiidan kõrgeks su nime sinu helduse ja ustavuse pärast.
R:

Sest kõrgeks üle kõige
oled sa tõstnud oma nime ja töötuse.
Kui ma sinu poole hüüdsin, sa võtsid mind kuulda,
ja rohkendasid mu hingejõu.
R:

Tõesti, Issand on kõrge ja näeb madalat,
aga kõrgi ta tunneb ära juba kaugelt.
Issand, sinu heldus kestab igavesti,
ära jäta oma kätetööd.
R:

(Teine lugemine Ro11 ,33-36)

Lugemine püha apostel Pauluse kirjast roomlastele:

Vennad, kui suur on küll Jumala rikkuse sügavus, kui ääretu tema tarkus. Kui uurimatud on tema kohtumõistmised ja äramõistetamatud tema teed! Jah, kes küll on lugenud Issanda mõtteid, ja kes suudaks olla tema nõuandja? Või kes on talle midagi enne andnud, et tema peaks tagasi maksma? Jah. Temast ja tema läbi ja temas on kõik loodu. Temale olgu au ikka ja igavesti. Aamen.
See on Jumala Sõna.

(Salm enne evangeeliumi Mt 16,18)

Halleluuja. Sina oled Peetrus, ja sellele kaljule rajan ma oma kiriku, ning surmavalla väravad ei võida seda ära. Halleluuja.

(Evangeelium Mt16 ,13-20)

Lugemine püha Matteuse evangeeliumist:

Kui Jeesus tuli Filippuse Kaisarea aladele, küsis ta oma jüngritelt: "Kelleks inimesed mind, Inimesepoega, peavad?" Ja nemad vastasid: "Mõned peavad sind Ristijaks Johanneseks, teised Eelijaks, mõned aga Jeremiaks või mõneks teiseks prohvetiks." Siis küsis ta nende käest: "Aga teie, kelleks teie mind peate?" Siimon Peetrus vastas: "Sina oled Messias, elava Jumala Poeg." Jeesus kostis

talle: "Õnnis oled sina, Siimon Joonas poeg, sest seda pole sulle ilmutanud ei liha ega veri, vaid minu Isa, kes on Taevas! Ja mina ütlen sulle: sina oled Peetrus (see on Kalju), ja sellele kaljule rajan ma oma kiriku, ja surmavalla väravad ei võida seda ära. Mina annan sulle taevariigi võtmed, ja mis sa iganes maa peal seod, see on taevas seotud, ja mis sa maa peal lahti päästad, see on taevas lahti päästetud". Siis keelas ta oma jüngreid kellelegi rääkimast, et tema ongi Messias.
See on Issanda Sõna.

Sissejuhatus

Armsad õed ja vennad, kui me kohtame mõnd kuulsat inimest, poliitikut, sportlast, filminäitlejat, kirjanikku, muusikut või vaimulikku, siis valdab meid sageli mingi omapärane kohmetus, nagu oleksime osalised mingist ajaloolisest sündmusest. Kindlasti on inimeste kuulsusel põhjused - kes on hea spetsialist omal erialal, kes lihtsalt juhuse läbi laineharjale tõusnud, kuid tunnetest hoolimata ei tohi me kaotada kriitikameelt, nagu kohtuksime Jumala Poja endaga. Sest ükskõik kui kuulsad on inimesed ja kuidas me neid imetleme, ei pea nad oskama meile öelda, milles seisneb meie elu eesmärk ja mõte. Igaüks meist peab leidma oma tee, nägema inimeste tagant Jumalat, otsima tema tahet, kes ta meid on loonud. Me loeme patutunnistuse...

Jutlus

Sina oled Peetrus, kalju, ja sellele kaljule rajan ma oma kiriku, ja surmavalla väravad ei võida seda ära... (Preester võtab taskust kivitüki, tõstab selle võidukalt pea kohale ja ütleb): "Näete, siin on tõestus, siin ta ongi - tükk sellest kaljust..." (vaatab siis uuesti kivi, nüüd juba kahtlustavalt, ja jätkab) "... on vist ikka sedamoodi küll jah... aga võibolla ei ole ka... Siitsamast kiriku eest lillepeenrast ma selle kivi võtsin!"

Millest räägib üldse tänane evangeelium? Kas pidi alles taevariigis pühakuile nähtavaks saama, et Siimoni nime kandnud Kapernauma kalurist saab kalju? Või pidas Jeesus silmas Peetrust kui inimtüüpi, nägi temasugustes vahetutes ja siirastes inimestes pinnast oma kiriku alustugedele? Või siis mõtles Jeesus tõesti Peetrusele kui oma kiriku kõrgemale au- ja võimukandjale, kellele antud töötused pidanuks kehtima ka tema ametijärglastele? Kui vaadelda seda kirjakohta muust evangeeliumist lahus, võiks lausa väita, et Jeesus kavatses Harry Potteri kombel võluväega Peetruse kaljuks muuta, nii nagu Loti naine soolasambaks muudeti. (1Mo 19,26).

Kuid kas pole siis katoliku kirik rajatud Peetruse kaljule, nagu ta näib alati uskunud olevat? Kui vaadelda ajalugu, siis varakristlikest teoloogidest käsitleb tänast kirjakohta esimesena Tertullianus, kelle eluaastad ulatuvad II ja III sajandisse (umbes 150-230 p.Kr.), kuid tema räägib ainult Peetrusest ega näe temale antud töötuses mingit viidet rooma piiskopi erilisele staatusele. Esimene side Peetruse ja paavstiameti vahel pärineb III sajandil rooma piiskopi ametit pidanud Stefanus I-lt (254-257), kes oma positsiooni kaitstes kasutab Peetrusele antud töötust argumendina vaidluses Kartaago Cyprianuse vastu, kuid tol hetkel ei veena see veel kedagi. Paavsti tähtsus saab alguse vajadusest kõrgema kirikliku kohtuvõimu järele, kelle autoriteet lõpetaks vaidlused. Aja jooksul areneb paavsti passiivsest kohtuvõimust aktiivne vaimulik võim, mis ilmub maailmakaardile kirikuriigi kujul aastal 756 ja püsib sisuliselt tänini.

Kuigi Jeesus räägib Peetrusele taevariigi võtmete usaldamisest, mille üleandmine saab tõesti sündida alles pärast surma, taevariigis, siis kiriku rajamine ja "maa peal sidumine" pidi toimuma ikka veel selles elus, nende inimeste jaoks, kes siin maailmas Kristusesse usuvad. Teisalt jällegi nimetas Jeesus Peetrust kaljuks, samas kui iseendast rääkides viitas ta prohvet Jesaja sõnadele, kes võrdleb Messiat nurgakiviga: "Seepärast ütleb Issand Jumal nõnda: Vaata, see olen mina, kes paneb Siionis aluskivi, valitud kivi, kalli nurgakivi, kindla aluse." (Js 28,16). Ja ka Jeesus ise ütleb enda kohta: "Kivi, mille

hooneehitajad kõlbmatuna kõrvale heitsid, on saanud nurgakiviks." (Lk 20,17). Kuid kivi, kreeka keeles "lithos", on ju väiksem kui kalju, kreeka keeles "petros" ehk Jeesus enda kõneldud aramea keeles "keefas". Kivi asetatakse kaljule, mitte vastupidi, aga üksikisikuna ei saa ju Peetrus olla pinnaks, millele nurgakivi pannakse. Nii et sellest vaatenurgast võiks tõesti välja pakkuda, et Jeesus peab silmas Siimon Peetrust kui inimtüüpi, kellesugustel tema kirik püsima jääb.

Armsad õed ja vennad, kumb neist kahest tõlgendusest tänase evangeeliumi kohta on siis õige: kas kaljuks, millele rajatakse kirik, on paavstide institutsioon või Peetruse-sarnaste inimeste kogum? Ma arvan, et vaimulikust seisukohast on õiged mõlemad tõlgendused. Sest kui ajalugu on meile kinkinud meie paavsti näol usu ühtsuse sümboli, siis vastab see ka Jeesuse ettekuulutusele: "... et kõik oleksid üks, nii nagu sina, Isa, minus ja mina sinus, et nemadki oleksid meis, et maailm usuks, et sina oled minu läkitanud." (Jh 17,21). Teisalt kutsub Peetrusele antud tõotus meid üles olema siirad ja otsima tõe nagu tema, olema valmis kõigi inimlike eksimuste kiuste jälle jalule tõusma ja edasi minema, hoidma kirikut oma õlgadel, et see jääks püsima kõigis maailma tormides. Siis on meil lootus, et Peetrus, kellele Jeesus taevariigi võtmed usaldas, meis iseend ära tunneb ja avab meile taevavärava. Aamen.